ARI, AYLA OCH BJÖRNEN

Illustration: Fanny Felicia Svanberg

Vintern hade varit lång och kall i landet vid den stora älven. Snön låg fortfarande kvar på sina håll i skogen, men solen hade börjat värma marken. Ari och Ayla bodde tillsammans med sin familj i ett litet vinterläger i skogsområdet. Under de kalla månaderna hade människorna levt av torkat kött, fisk och bär som de samlat under sommaren. Nu började förråden sina.

Alla väntade på våren och på isarna som skulle smälta fram de fiskrika vattendragen.

När isen smält skulle familjerna flytta till sina sommarboplatser, där fisket var bättre och det fanns gott om mat. En morgon kom Ari springande tillbaka till lägret.

– Kom och titta! ropade han.

Ayla följde nyfiket efter honom ut i den blöta snön, hon halkade lite i sin iver att se vad Ari ville visa henne. När hon reste sig såg hon dem, stora kloförsedda fotspår.

– En björn? frågade Ari med stora ögon.

Fotspåren försvann in på en slingrande stig mellan björkarna och vidare ner mot älven. De vuxna samlades kring spåren. Morbror Rávdna klev fram och granskade dem noga.

– Björnen har vaknat ur sitt ide, sa han allvarligt och strök sig om hakan med en bekymrad min. Tidigare än vanligt. Den lär vara hungrig.

Blickar möttes utan att någon sa något mer. De äldre såg bekymrade ut. Ayla visste vad detta betydde. En björn kunde vara livsfarlig, särskilt om den hade ungar. Samtidigt visste alla att björnen var ett djur som förtjänade respekt.

Den natten sov Ayla oroligt. Hon vaknade av att ett märkligt sken dansade över himlen, hon kikade ut och såg norrskenets ljus röra sig som vågor ovanför skogen. Färgerna var intensiva i toner av rosa, gult och grönt. Himlen kändes levande. När hon till slut somnade om drömde hon om en björn som vandrade längs älven. Björnen stannade ibland till och såg sig om efter henne, som om den ville att hon skulle följa efter. På morgonen berättade hon om sin dröm.

– Kanske är det ett tecken, sa en gammal kvinna i lägret.

Några dagar senare gav sig en liten grupp ut för att undersöka området innan den stora vårflytten. Ari och Ayla fick följa med. De gick genom skogen tillsammans med Rávdna och några andra vuxna. Längs vägen såg de många tecken på att våren var på väg, överallt sjöng fåglarna och trädens knoppar skvallrade om att nu var det nära. De kontrollerade fångstgropar och snaror, nere vid älven tittade de till fiskeredskap som legat under isen hela vintern. Ju längre de gick, desto fler björnspår såg de. Ayla mindes sin dröm.

Plötsligt stannade Rávdna och höjde handen.

– Ssschh!

Ett knak hördes mellan träden. Sedan ett till. Ari kände hur hjärtat började slå snabbare.

Ur skogen klev en stor björnhona fram. Hennes päls var mörk och rufsig efter vintern. Intill henne gick en liten unge. Ayla grep tag i Aris arm. Ingen rörde sig.

Björnen nosade i luften. Sedan stannade hon och reste sig på bakbenen. Hon såg enorm ut. Ari höll andan. Han hade aldrig varit så nära en björn förut. Rávdna stod stilla. Efter en stund böjde han lätt på huvudet.

– Vi vill dig inget illa, sa han lugnt.

Björnhonan stod kvar några ögonblick, hon såg länge på Rávdna och barnen. Sedan sjönk hon ner på alla fyra igen och släppte ut en ljudlig fnysning. Ungen gömde sig bakom hennes ena ben. Utan ett ljud vände de sig om och fortsatte mot älven.

När de försvunnit bakom träden kunde barnen andas ut. Ari märkte att benen skakade lite. Ayla kunde höra sina egna hjärtslag dåna i öronen.

– Varför jagade vi henne inte? frågade Ari när han åter hittade sin röst.

– Därför att man måste visa respekt, svarade Rávdna. I dag berättade björnen något för oss.

– Vad då? frågade Ayla.

– Vi ska ta reda på det.

De följde björnens spår hela vägen ner till älven. Där gjorde de en viktig upptäckt.

På en plats var vattnet grundare än på andra ställen. Björnen hade enkelt tagit sig över.

– Ett vadställe! utbrast Rávdna.

Han log för första gången på länge.

– Här kan vi passera när vi flyttar lägret!

När familjerna dagen därpå började flytta sina ägodelar mot sommarboplatsen blev färden glädjefylld, alla hade sommar i sinnet och stegen kändes lätta. Många av de gamla stigarna hade nu smält fram. Ari och Ayla hjälpte till att bära skinn, redskap och mat. Gruppen vandrade en hel dag. När de nådde vadstället som björnen visat fann de att det fortfarande gick att ta sig över. En efter en vadade människorna genom det iskalla vattnet. Till slut stod hela gruppen på den andra stranden. Där slog de upp sitt nya läger.

Några dagar senare fylldes älven av fisk. Näten blev tunga och barnen hjälpte till att rensa fångsten. En kväll satt Ari och Ayla vid elden och såg solen sjunka bakom skogen.

– Tror du att björnen visste vart den skulle kunna ta sig över vattnet? frågade Ayla.

Ari tänkte efter.

– Kanske, det kändes så.

Rávdna log när han hörde deras samtal.

– Naturen visar ofta vägen, sa han. Men bara för den som lär sig att se och lyssna.

Ayla såg ut över älven som glittrade i kvällsljuset. Snart skulle solen lysa dygnet runt och få landskapet att bada i guldfärgat skimmer. Hon tänkte på björnhonan och hennes unge. Om de inte hade följt spåren den dagen kanske familjen aldrig hade hittat den säkra vägen över vårfloden, då hade flytten tagit flera dagar. Hon såg upp mot himlen där de första stjärnorna tändes, nu såg man de bara svagt eftersom himlen inte blev lika mörk om kvällarna längre. Våren hade kommit till landet vid den stora älven och Ayla visste att hon aldrig skulle glömma björnens väg.